

ul. ks. Bolesława Domańskiego 69h/6
45-819 Opole
tel. 501 566 397
e-mail: biuro@otp.opole.pl

Stanowisko do projektu Planu urządzenia lasu Nadleśnictwa Kup

---

W związku z konsultacjami społecznymi zgłaszam poniższe uwagi do upublicznionego projektu Planu urządzenia lasu nadleśnictwa Kup na lata 2020-2029 opracowywanego wg stanu na 01.01.2021 r.

Uwagi sporządzono w oparciu o udostępnione na stronie BIP RDLP części tekstowe PUL, bez wglądu w opisy taksacyjne poszczególnych wydziałów.

1. Na obszarze administrowanym przez Nadleśnictwo znajdują się cztery projektowane rezerваты: Dąbrowy Kuźnickie, Gęsi Staw, Świerkle, Zieleniec. Ich łączna powierzchnia to 302,77 ha. W tabeli (opisującej gospodarstwo specjalne łączna powierzchnia proponowanych rezerwatów to 261,21 ha. Bardzo proszę o zweryfikowanie tej rozbieżności. Może ona wynikać np. z włączeniem części ich powierzchni do ostoi gatunków strefowych, wówczas faktycznej rozbieżności nie ma. Niemniej dla ochrony przyrody naprawdę bardzo istotne, aby te drzewostany wyłączyć z użytkowania do czasu powołania rezerwatów. Uzasadniona jest też zmiana opisu dla trzech obszarów położonych w Stobrowskim PK jako rezerwatów projektowanych (tzn. z dokumentacją przyrodniczą w RDOŚ w Opolu), a nie proponowanych.
2. Na obszarze gminy Popielów zrealizowano w 2020 r. projekt dotyczący ochrony drzew pomnikowych. W jego ramach zidentyfikowano w terenie bardzo dużą ilość drzew proponowanych do ochrony pomnikowej (spełniających kryterium ilościowe – pierśnica). Duża część z tych drzew znajduje się na obszarach leśnych administrowanych przez Nadleśnictwo Kup. Proszę o włączenie informacji o proponowanych pomnikach przyrody do Planu Ochrony Przyrody oraz opisów taksacyjnych poszczególnych wydziałów. W załączeniu do pisma wysyłam warstwę GIS z poszczególnymi proponowanymi pomnikami przyrody, co mam nadzieję ułatwi Państwu pracę (UG Popielów również może je udostępnić).
3. Projekt PUL przygotowywany jest w warunkach gwałtownych zmian klimatu skutkujących na obszarze Nadleśnictwa m.in. bezśnieżnymi zimami, spadkiem poziomu wód gruntowych (suche rowy w lesie). Konsekwencją tego jest zamieranie głównego

gatunku lasotwórczego – sosny zwyczajnej. Przygotowany dokument jest pierwszym PUL, w którym pojawia się przynajmniej pojęcie „zmian klimatu”, co napawa pewnym optymizmem. Nadal jednak nie widać w PUL realnych działań adaptacyjnych. Realizacja działań przeciwpożarowych to naprawdę za mało. Szkoda, że w dokumencie nie znalazły się takie działania jak np.:

- I. Przebudowa drzewostanów drzew iglastych na drzewostany gatunków ciepłolubnych i odpornych na suszę (buk, dąb szypułkowy i bezszypułkowy) oraz większy udział domieszek liściastych. Tak, wszyscy wiemy, że LP przebudowuje drzewostany iglaste, ale robią to Państwo tylko na niewielkich powierzchniach i za wolno.
- II. Odstąpienie od sadzenia sosny w miejscach, gdzie jej drzewostan objęty był znaczącym zamieraniem. Istnieje przecież znana Państwu obszerna literatura naukowa wskazująca, że drzewostan powstały z sztucznego nasadzenia źle adaptuje się do lokalnych warunków środowiskowych, w tym glebowych i wodnych, m.in. wytwarza wadliwy system korzeniowy. Chciałbym tak samo jak leśnicy, żeby kolejne pokolenie sosen było lepiej zaadaptowane do zmieniających się warunków środowiskowych, ale Państwa teza, że tak właśnie będzie jest czysto życzeniowa i niepodparta dowodami naukowymi, przeciwnie – jest z wiedzą naukową sprzeczna. Sosnę należy zastąpić innymi gatunkami tam, gdzie to tylko możliwe, a na siedliskach borowych odnawiać ją naturalnie, ewentualnie z siewu. Sosna rośnie dotychczas w nadleśnictwie na granicy swojego naturalnego zasięgu, w związku ze zmianami klimatu rosnąć będzie poza nim.
- III. Zmiana wieku rębego drzew iglastych, dokładniej sosny, w celu jak najszybszego odnowienia gatunków dostosowanych do zmian klimatu; chodzi o skrócenie wieku rębności sosny na siedliskach leśnych.
- IV. Zakrojono na szeroką skalę działania zwiększającą retencję wody w lasach, m.in. odtworzenie dawnej infrastruktury nawadniającej i budowa nowych zastawek na rowach. Obszar Nadleśnictwa został bardzo silnie zmeliorowany już w XIX w. dzięki czemu możliwa była efektywna gospodarka leśna. System melioracyjny w większości nastawiany był na odprowadzanie nadmiaru wód m.in. po roztopach wiosennych. Aktualnie funkcjonowanie rowów niewyposażonych w zastawki pogorsza i tak zły poziom uwodnienia większości obszarów leśnych administrowanych przez nadleśnictwo. Zapisy postulujące odbudowę systemu małej retencji znalazły się PUL (i POP), brak jest jednak w dokumentach informacji o realnie podejmowanych lub planowanych działaniach. Pozostaje mieć tylko nadzieję, że lata 2020-2029 nie będą zmarnowanym w tym obszarze okresem. Zwracam Państwa uwagę że obszar Nadleśnictwa Kup jest pod wieloma względami predysponowany do podjęcia stosownych działań, m.in. dzięki obecności skanalizowanego odcinka rzeki Budkowiczanki oraz przerzutów wód pomiędzy rzekami (np. z Budkowiczanki do Smolnicy/Leśnej Wody). Piętrzenie tych cieków daje możliwość nawadniania sąsiadujących terenów leśnych istniejącym systemem rowów.

Analiza opracowań naukowych o zmianach klimatu, jak i zbieranych przez Lasy Państwowe informacje (stan sanitarny drzewostanów sosnowych, wymagane poprawki podczas odnowień itp.) wskazują, że naprawdę jest ostatni moment na podjęcie stosownych działań adaptacyjnych w leśnictwie. Mam nadzieję, że odłożenie

ich na obszarze nadleśnictwa o kolejne 10 lat nie spowoduje, że będzie już na nie za późno.

4. Sposobem na ochronę zasobów wodnych i zwiększanie retencji w lasach jest **ochrona drzewostanów sąsiadujących z brzegami zbiorników i cieków wodnych**. Bardzo proszę o zweryfikowanie czy stosowne zapisy o ochronie pasa nadbrzeżnego znajdują się w **opisach taksacyjnych i wskazówkach dla leśniczych**. Lokalizację naturalnych cieków opisują publicznie pliki dostępne na stronie https://dane.gov.pl/pl/JCWP_Rzeczne.shp; [Glowne_Rzeki.shp](https://dane.gov.pl/pl/Glowne_Rzeki.shp)). W załączeniu przesyłam również plik shp opisujący lokalizację zbiorników wodnych – siedlisk płazów, na obszarze Stabrowskiego PK.
5. Stobrowski Park Krajobrazowy jest miejscem występowania wielu rzadkich i chronionych gatunków. Są to m.in. duże drapieżniki leśne: **wilk i ryś**. Obecność tych gatunków ma istotny wpływ na warunki prowadzenia gospodarki leśnej (regulacja liczebności populacji jeleniowatych), ale wymaga też szczególnej uwagi podczas prowadzenia prac leśnych. Proszę o uzupełnienie informacji o ww. gatunkach w PUL w oparciu o dane jakie mogą Państwo pozyskać z Zespołu Opolskich Parków Krajobrazowych oraz Uniwersytetu Opolskiego (dr Grzegorz Kłys).
Na obszarze Stabrowskiego PK zrealizowano w 2020 r. projekt dotyczący ochrony popielicy. Jego rezultatem jest zinwentaryzowanie kilkudziesięciu stanowisk tego gatunku jak również orzesznicy leszczynowej. Proszę o uzupełnienie informacji o stanowiskach ww. gatunków w opisach taksacyjnych poszczególnych wydzieni (w oparciu o dane pozyskane z Zespołu Opolskich Parków Krajobrazowych). W PUL (zarówno w POP jak i SOOŚ) **powinny się znaleźć zapisy dotyczące planu ochrony zarówno dużych drapieżników jak i ww. drobnych ssaków leśnych**.
6. Jeden z gatunków lasotwórczych występujących na obszarze Nadleśnictwa, **jodła pospolita**, znajduje się na regionalnej czerwonej liście roślin naczyniowychⁱⁱ¹. Proszę o uwzględnienie tego faktu w PUL, np. poprzez **wyłączenie części drzewostanów z jodłą z użytkowania rębego (ew. wprowadzenie tam gospodarki przerębowej)**, pozostawianie **jodeł jako przestojów**, czy **większy udział jodły w odnowieniach na siedliskach boru mieszanego**.
7. **Zaproponowany skład odnowienia na dla siedliska LMśw powodować będzie jego pinetyzację. Nadmierny udział typowo borowych gatunków iglastych skutkuje m.in. degradacją gleb leśnych (ich bielicowaniem)**. Jest to w mojej ocenie działanie niedopuszczalne w nowoczesnym leśnictwie, szczególnie jeśli ma ono spełniać kryteria trwale zrównoważonej gospodarki leśnej. Problem ten powinien zostać przeanalizowany w ocenie oddziaływania na środowisko PUL.
8. **Zaproponowany skład odnowienia dla siedliska Luzulo pilosae-Fagetum kwaśna buczyna niżowa Bk-Db-So powodować będzie degradację tego chronionego siedliska przyrodniczego. W przypadku kwaśnej buczyny sosna jest gatunkiem obecnym ekologicznie, a jej obecność w drzewostanie, nie wspominając o dominacji, jest**

czynnikiem pogarszającym stan siedliska. Kwaśna buczyna, jak sama nazwa wskazuje, jest lasem bukowym. Problem ten powinien zostać przeanalizowany w ocenie oddziaływania na środowisko PUL.

9. Plan ochrony Stobrowskiego PK wyznacza zasady ochrony i zagospodarowania leśnych jednostek funkcjonalnych wskazując na konieczność przebudowy drzewostanów w kierunku zgodnym z roślinnością potencjalną. **Zaproponowane typy drzewostanów i orientacyjne typy drzewostanu jedynie w niewielkim stopniu nawiązują do roślinności potencjalnej opisanej w przywoływanych również IUL publikacji fitosocjologicznych^{iiiiiv}.** Nadleśnictwo położone jest w całości poza obszarem występowania kontynentalnego boru mieszanego, do którego nawiązują przedstawione w protokole KZP propozycje składów gatunkowych dla mieszanych borów i lasów. Przez Nadleśnictwo przebiega granica naturalnego występowania drzewostanów Db-So (kontynentalnego boru mieszanego): na zachód od Pokoju jako roślinność potencjalna występują już tylko kwaśne dąbrowy^{vi}. **Plan zadań ochronnych parku ma walor prawa miejscowego i jest nadrzędny względem wewnętrznego dokumentu ministerialnego jakim jest PUL.**
10. W PUL zastosowano **podział fizjograficzny wg Kondrackiego. W 2018** opublikowano nowy podział Polski na mezoregiony^{vii}, który chyba warto zastosować w nowej dokumentacji.

Z poważaniem

Z upoważnienia Prezesa Opolskiego Towarzystwa Przyrodniczego
Paweł Żyła – Koordynator Projektów Leśnych OTP

Przypisy

- ⁱ<https://dane.gov.pl/pl/dataset/608/resource/6266,ocena-jednolitych-czesci-wod-powierzchniowych-rzecznych-za-lata-20102015-wyniki/table>
- ⁱⁱhttps://www.researchgate.net/publication/285907257_Red_list_of_vascular_plants_of_Opole_province_-_2008
- ⁱⁱⁱ Matuszkiewicz J.M. 2007, Zespoły leśne Polski, PWN, Warszawa
- ^{iv} Matuszkiewicz J.M. 2007, Geobotaniczne rozpoznanie tendencji rozwojowych zbiorowisk leśnych w wybranych regionach Polski” , Monografie 8, PAN, Warszawa
- ^v Matuszkiewicz J.M. 2008, Potential natural vegetation of Poland (Potencjalna roślinność naturalna Polski) IGiPZ PAN, Warszawa, <https://www.igipz.pan.pl/Roslinnosc-potencjalna-zgik.html>
- ^{vi} Mapa potencjalnej roślinności naturalnej <http://wgsr.uw.edu.pl/prn/>
- ^{vii} Jerzy Solon I in.2018. Physico-geographical mesoregions of Poland: Verification and adjustment of boundaries on the basis of contemporary spatial data, „Geographia Polonica”, vol. 91, iss. 2, s.143-170 http://www.geographiapolonica.pl/issue/item/91_2.html